

1. Selsamal aastal, kui Kärde „rahumajakeses“ vormistati Eestile paariks aastakümneks rahu, leidsid aset Dumas' „Kümme aastat hiljem“ põhisündmused. Kardinal Mazarin suri, eestkoste alt lõpuks pääsenud Louis XIV pidutses Versailles's, peaministriks saada lootnud Nicolas Fouquet vahistati krahv d'Artagnani poolt ja võimule sai Jean-Baptiste Colbert. **Mis aastal?**

2. Selle heitlehiste perekonna puu puit on tuntud oma kõvaduse ja tiheduse poolest. Puidust valmistatakse trummipulki, tööriistade käepidemeid, vibusid. Looduslikult kasvab Põhja-Ameerikas ja Aasias. Pähklid on söödavad, kasutatakse grillkastmetes. **Mis puu?**

3. 28-aastane Adam Weishaupt oli 1776. aastal Ingolstadtis ülikoolis ainus professor, kellel puudus jesuiidi taust. Talle meeldisid valgustusideed ja vastukaaluks ülikooli jesuiitlikule vaimule asutas ta üliõpilaste lugemisringi „Geheimer Weisheitsbund“ (*salatarkuse liit*), millest 1. mail 1776 sai teatud ametlik organisatsioon. Selle eluiga jäi lühikeseks – 1785. aastal organisatsioon keelustati ja paavst Pius VI kuulutas liikmelisuse katoliku usuga vastuolus olevaks. Ometi jäi vaimne liikumine püsima ja omandas aja looksul järjest müstilisema varjundi, selle sümboliks saab arv „23“. **Kuidas selle organisatsiooni (liikumise) liikmeid nimetatakse?**

4. Neil kahel pildil on Charles Nungesser ja François Coli. Nende üleeile 90 aastat tagasi alanud ühine ettevõtmine paraku nurjus. **Nimetage mees**, kellel seesama ettevõtmine esimesena õnnestus.

5. Pildil on 5 aastat tagasi Helsingis avatud „Vaikuse kabel“. Samas linnaosas asub 1931-1976 Soome kõrgeimaks hooneks olnud hotell Torni. Linnaosa piirideks on Mannerheimintie, Bulevardi, Mechelininkatu ja Pohjoinen Rautatiekatu. **Mis linnaosa?**

6. Selle lõkspüümisega võib 2017. aastal kalastada loa (kalastuskaardi) olemasolul 21. juulist kuni 30. novembrini. **Millist nime see püügivahend kannab?**

7. See sinimustvalget kandev 25-aastane noormees on ühe ca 700 000-lise tiraažiga ajakirja loominguline juht (Chief Creative Officer). **Milline ajakiri?** Selle ajakirja kaastöötajateks on olnud teiste hulgas Ray Bradbury, Saul Bellow, John Updike, Doris Lessing, Vladimir Nabokov, Michael Crichton, John le Carre, Irwin Shaw, Isaac Bashevic Singer, Nadine Gordimer, Kurt Vonnegut ja Jevgeni Jevtušenko.

8. Küsitava rahva teatraalne iga-aastane etendus **Rabinal Achí** kuulub UNESCO suulise maailmapärandi nimistusse. Neil on ka üks Nobeli preemia laureaat - Rigoberta Menchu. Milline ca 7-miljoniline mitmeteks hõimudeks jagunev rahvas?

9. Neil meestel (s. 1959 ja 1975) on sama ees- ja perekonnanimi. **Küsi ainult perekonnanime.**

10. Vanim eestikeelne nutulaul on teada 1708. aastast, kus Käsü Hans nutab tagasi Peeter I poolt maha põletatud tartu linna. Kuuleme siiski üht ingliskeelset nutulaulu, kus duetti laulavad isa (Blixä Bargeld) ja poeg - kes? **Nimetage see tuntud laulja.**

11. Fotol olev mees (eluaastad 1885-1948) oli veendunud nats (NSDAP liige juba 1931. aastast), Hitleri suur lemmik. Tema nimi on ilmselt kõigile tuntud (aga mitte poliitikast), nägu ilmselt mitte nii hästi. **Kellega on tegemist?**

12. See Anne Woodi loodud telesari oli esmakordselt eetris aastatel 1997-2001; alates 2015. aastast on toodetud uusi osasid. Peategelasi mängisid sarja esimestes osades Dave Thompson, John Simmit, Nikky Smedley ja Pui Fan Lee. **Milline ka Eestis näidatud telesari?**

13. Esimene austraallasest taliolümpiavõitja (s. 1973) ning Ants Eskola nägu tuntud kirjanik (1920-2012) kannavad sama perekonnanime. **Millist?**

14. Küsime seda mandri-Eesti sisevetes elavat kõigesööjat kala. Sama nime kannab tänavu 60-aastaseks saanud Eesti meeskergejõustiklane. Temast 7 aastat vanem naiskergejõustiklane, Euroopa Kergejõustikuliidu treeneritöö auhinna laureaat aastast 2012

kannab sellesama kala rahvapärast nime. **Mis kala?** (ükskõik, kas ametlikult või rahvapäraselt, viimasel juhul treeneri nimega)

15. Schleswig-Holsteini liidumaal on viimaseid päevi ametis koalitsioon, mida kutsutakse „Gambia-Koalition“. Samade lipuvärvidega parteidest koosnev koalitsioon tuli 2013. aastal võimule Luksemburgis, seal see mõiste „Gambia-Koalition“ leiutatigi. **Mis on Gambia lipu kolm põhivärvi?** Järjekord pole oluline, aga 1 punkti võimalust ei ole.

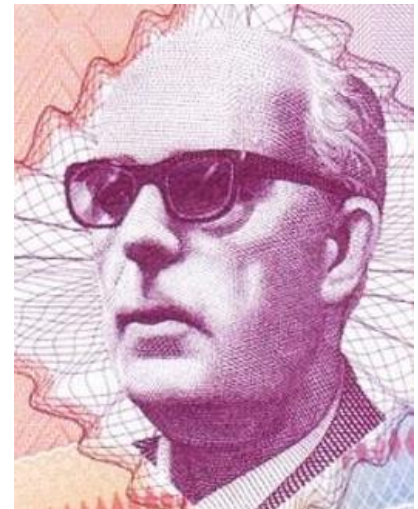
16. Tema kohta on Postimees kirjutanud: Õelgem see välja: *** on praegu eesti kirjanik nr 1. Kui võtta aluseks kasvõi Eesti Kirjastuste Liidu liikmete raamatumüügi aastakokkuvõte, mille põhjal oli *** debüütteos müüduim eesti kirjaniku ilukirjandusteos; hea küll, Sofi Oksanen müüs rohkem, aga tema ei ole vist päris eesti kirjanik. **Kes on see „Õhtulehes“ leiba teeniv kirjanik?**

17. 1831. aastal süntesis rootslane Carl Mosander lantaaniühendist midagi, mida ta pidas uueks elemendiks. Seda peeti lantaani kaksikuks ja tema nimeks sai kreekakeelne sõna „kaksikelement“, sümbol Di. Sama Di esineb ka Mendelejevi tabeli esimeses variandis. Tasapisi selgus, et see lantaani kaksikelement polegi element, vaid on omakorda kaksik. 1885. aastal saigi Carl Auer von Welsbach need kaksikud kätte, sünteesides kaks uut elementi. Mendelejevi tabelis asuvad nad kenasti kõrvuti. Muuhulgas kasutatakse neid ekstreemsetes valdkondades: üks on magnetvälja abil võimeline jahtuma tuhandiku kraadini absoluutsest nullist, teine on peakomponendiks magnetis, mis teise samasugusega poole meetri kauguselt kokku tõmbudes suudab sõrme maha lõigata. **Nimetage need kaks elementi.**

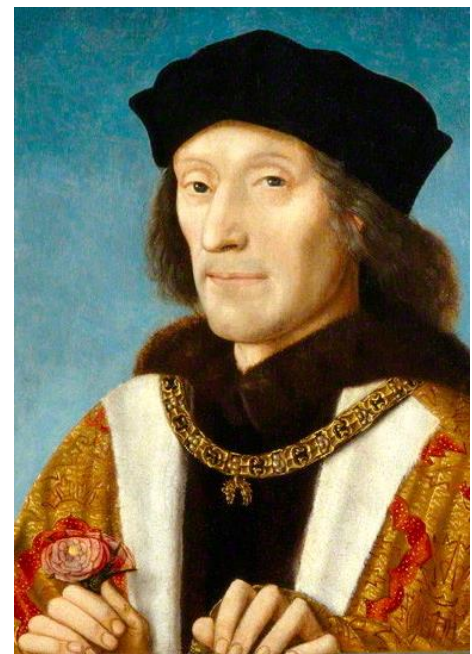

18. Saksamaal arveldatakse juba ammu eurodes, kunagine saksa marga ja euro vahetuskurss 1,95583 kehtib aga tänaseni kahes riigis, mille valuuta oli omal ajal 1:1 saksa margaga seotud. **Nimetage need kaks riiki, mille valuutakurss euro suhtes on 1,95583. Näete üht nägu kummagi riigi rahatähtedelt.**

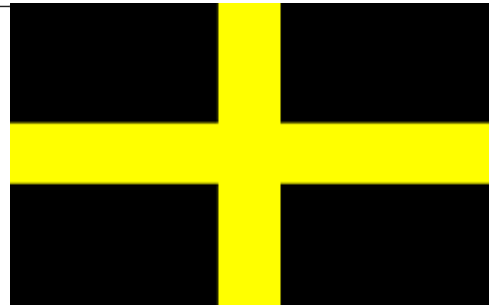

19. Sellele *terra nullusele* – mitte kellelegi kuuluvale maale – hakkas NSV Liit oma ekspeditsioone saatma alates 1923, seda kuni 15. aprillini 1926, millal NSV Liit kuulutas küsitava territooriumi enda omaks. **Mis territoorium?**

20. Kui ta 1457. aastal sündis, oli ta ema Margaret Beaufort 13-aastane. Isa Edmund oli mõni kuu varem katku surnud. Tulevase kuninga lapsepõlv oli raske ja seiklusrikas. Hulga aastaid veetis perekond pagenduses Bretagne'is. Teda meenutatakse kokkuvõtteks, et mitte öelda ihnsa valitsejana, kes Inglismaale pärast turbulentseid aastakümneid lõpuks rahu tõi. Selle pildi 50-aastasest kuningast on maalinud Tallinnast pärit Michael Sittow. **Kes on see kuningas?**

21. Selline on ühe piirkonna kaitsepühaku, püha Davidi lipp. Lipul ei ole ühtki ühist elementi ega värvi piirkonna ametliku lipuga, leiab aga viimasel ajal üha rohkem kasutamist, peaaesjalikult kohalike rahvuslaste poolt. **Nimetage see** Eestist umbkaudu poole väiksem, rahvaarvult aga poole suurem **piirkond**.

22. Küsitava kultuuriühenduse liikmete hulka kuuluvad kirjanik ***, kirjanik ja muusik Robert Kurvitz, literaat ja kunstnik Martin Luiga, kunstnik Aleksander Rostov, kirjanik Siim Nurklik, kirjanik ja kodanikuaktivist Made Luiga, fotograaf Ruudu Ulas, kriitik Helen Hindpere, ajakirjanik Märt Belkin ja moefotograaf Lilian Marie Merila. **Millest on jutt ja kelle nimi tuleks kirjutada punktiirile?**

23. **Kes on fotol?** Tema pärast lükati edasi 3. juulil Tel-Avivis toimuma pidanud Israeli Tööpartei valimised, kuna samale päevale sattunud kahe suursündmuse jaoks napib turvamehi.

24. Selle linna nimi meenub eelkõige seoses ühe 600 000 aasta vanuse leiuga. Märkimist väärib ka vanim tänase Saksamaa territooriumil tegutsev ülikool, asutatud 1386, ning linna kohal kõrguv loss, mida Louis XIV käsul kahel korral – 1689 ja 1693 – hävitada püüti. Pärast 1764. aasta välgutabamust jäidki lossivaremed püsima sellistena, nagu nad olid, muutudes romantikaajastul Achim von Arnimi, Clemens Brentano jt. romantikute imetusobjektiks. Viimases sõjas oli küsitav üks suuremaid

Saksamaa linna, mille vanalinn enamjaolt terveks jäi - tänu USA väejuhatusele, kes just siin end sisse seadis. **Mis linn?**

25. Kuulete muusikat filmist „Inception“. **Kes on helilooja?**

26. Mis nime kandis 1957-1961 ilmunud raamatusari, mille viimaseks raamatuks oli Ivan Vazovi „Ikke all“?

27. Selle Eesti linna keskosa on pealtvaates üsna täpselt rombikujuline, nagu näha 1957. aasta generaalplaani väljavõttelt. Alevik sellel kohal asutati 1862. aastal. 1950-1959 oli linn rajoonikeskuseks, linnaelanike arv jäab pisut alla 2000. Rombi põhja- ja idaservad on ühtlasi riigimaantee nr. 71 ja 46 osad. Mis linn?

28. John Nettles ja Neil Dudgeon on kehastanud kahte erinevat tegelast, kellel on aga sama perekonnanimi. Milline? (ainult linatööstuse nime eest saab 1 punkti)

29. Küsitav habemetüüp sai Euroopas populaarseks XVII sajandil, kuid selle austajaid leidub ka tänapäeval. Sellist tüüpi habeme kandjad on olnud näiteks Charles I, Gustav II Adolf, kardinal Richelieu, Buffalo Bill, Wilhelm Maybach, Pierce Brosnan, Christian Bale, Johnny Depp. Kelle järgi sai see habemetüüp oma nime? Teda on kujutatud alloleval maalil.

30. Kes laulab ja kes on lauluviisi autor? Nende vanusevahe on 130 aastat.

- 31.** See inglasest frantsiskaani munk, filosoof ja teoloog (ca 1287-1347) on tuntud oma sünnikohast tuletatud nime järgi. Teda peetakse üheks olulisemaks keskaja mõtlejaks. Tema nime kannab metodoloogiline printsiip (***) habemenuga), mille kohaselt tuleb võistlevatest hüpoteesidest valida see, millel on vähim arv eeldusi (eelistada tuleb nähtuse kõige lihtsamat seletust). Kes on see mõtleja?

- 32.** 1960. aastal alustati karastusjoogi Kofola tootmist. Sellele eelnes uuring kohvi röstimisel tekkiva liigse kofeiini kasutamise võimaluste kohta. Sellest tehtud tume ja magushapu siirup sai nimeks Kofo ning see kujunes uue joogi peamiseks koostisosaks. Jook sai kiiresti väga populaarseks ja on seda tänapäevani. Millises riigis asub Kofola peakontor?

- 33.** Vasakpoolsel pildil kujutatud neiu nime kandva preemia tänavune laureaat on parempoolsel pildil. Nimetage mõlemad.

- 34.** 2016. aasta Nobeli meditsiinipreemia pälvis jaapanlasest rakubioloog Yoshinori Oshumi ühe olulise protsessi mehhanismi avastamise eest. on täpselt reguleeritud protsess, mis mängib normaalset osa rakkude kasvus, arengus ja homöostaasis, mis aitab säilitada tasakaalu sünteesi ja lagunemise ning sellele järgneva rakuliste toodete ringlussevõtu vahel. See on oluline mehhanism, mille abil nälgiv rakk paigutab ümber toitained tarbetutest protsessidest olulisematele protsessidele. Millist nime see protsess kannab?

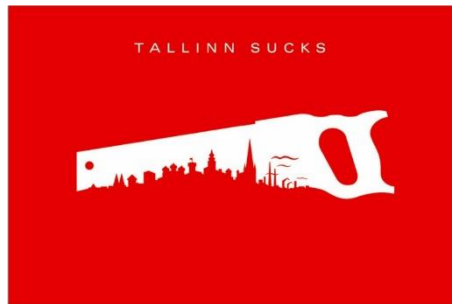
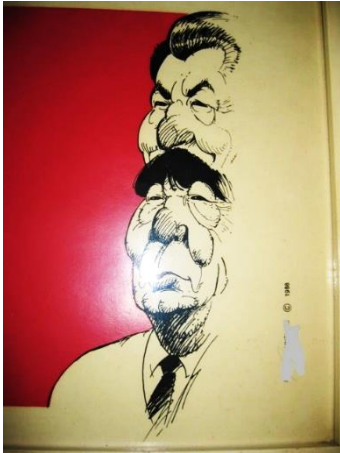

- 35.** Kes on see britt, kes saavutas viimasel Lahti MM-il 4., 11. ja 12. koha, olles meie murdmaasuusatajatest tunduvalt kõrgematel kohtadel. Mis on ta nimi? Jaan Martinson pani oma kirjatüki pealkirjaks "Meie ja *** ehk suusatamine tagasi põhjas". Sama perekonnanimi sisaldub ühes näidendis (autor John Arden, esietendus Eesti Draamateatris 1974, Einari Koppel sai Teatriühingu 75-rublase preemia selle näidendi nimiosa eest).

36. Peaaegu nagu kaks tilka vett – **kes nad on?** Nendevahelist lähemat seost ei ole õnnestunud tuvastada.

37. Kes on nende teoste autor (sündinud 1960)?

38. Näete ühe maailma vanima firma logo. See oma asutaja nime kandev firma sai alguse aastal 1526 ja tegutseb edukalt siiani. **Mis firma?**

39. See lennuvõimeline lind Uus-Meremaalt kaalub kuni 1,5 kilo, olles kiivist 2-3 korda väiksem. Vastamisel võib mõnevõrra abi olla ühest kunagisest jalgpalli MM tunnuslaulust. **Mis lind?**

40. Kuulete laulmas 1954. aasta Miss Egiptust. XX sajandi mõjukaimade prantslaste hääletusel sai ta Charles de Gaulle'i järel teise koha. Isiklikus elus traagilise elusaatusega, mitu tema (endist) elukaaslast lõpetas elu enesetapuga, tema ise läks samuti vabaturma. **Kes?**

- 41.** Viimasel ajal on järjest enam kombeks välja anda „mälestusrahasid“ (*commemorative banknotes*) mitmesuguste juubelite ja sündmuste tähistamiseks. Muidugi on need rahad ka igapäevases käibes. Sageli on mälestusraha nominaalväärtus ebatavaline – nii ka Fiji ragbimeeskonna olümpiavõidu puhul välja antud ***-dollarilisel rahatähel. Sellist nominaali XX-XXI sajandi paberrahadel ei olegi esinenud, küll aga näiteks Tsaari-Venemaa ja NSV Liidu kirjamarkidel. **Mis on selle raha nominaalväärtus?**

- 42.** Kes on fotol? See hüüdnime “Geenius ratastel” saanud mees on valitud nii sajandi, millennium kui ka kõigi aegade parimaks rallisõitjaks. Ilmselt võiks ta olla ka edukas mälumängur, kuna tal olevat fotograafiline (eideetiline) mälu.

- 43.** Kes on see abielupaar, kellest mõlemad kuuluvad omal alal maailma absoluutsesse tippu? Neil on erinevad perekonnanimed, kuid need algavad sama tähega (1 +1 punkti).

- 44.** Avatud Eesti Fond kuulutas 2016. Aasta Koosmeele auhinna laureaadi ajalehe Postimees. Ajaleht pälvis auhinna selle eest, et likvideeris **Mille?**

- 45.** Homme, 11. mail esilinastub uus eesti film „Naine pildil“. Kunstnik Lauretsius alustab oma värsket näituse maalimist tavatus kohas - tühjaksjäänud puumajas Tallinna südalinnas. Majas, mis on kuulunud ***-le ja tema naisele Lillile. Näete Lillit, tema abikaasat, tolle venda (all paremal) ja ämma oma pulmapildil. **Mis on kõigi nelja ühine perekonnanimi?** Olgu veel märgitud, et tegelikult nende maja Tallinnas Kuninga 1 muidugi puust ei olnud. Maja oli vendadele ka igapäevane tööpaik.

46. Kes on see 1866. aastal šveitsi päritolu koosneri perekonnas sündinud mees? Õpingud viisid teda Berliini, Pariisi ja Peterburgi. Kirglikju loodusesõbra ning jahimehena oli ta Tallinna jahimeeste seltsi liikmeks ja võttis osa Stokholmi olümpiamängude laskevõistlustest. Tema hakkas Soomes kasvatama faasaneid, oma faasanifarmi asutas ta Jokioise mõisas. Sealses jahimajakeses ta 1932. aastal ka suri. Talle kuulub auväärne 46. koht kõigi aegade suuremate soomlaste hulgas.

47. Sõna "kyū" tähistab jaapani keeles nii tähte „Q“ kui ka ühte numbrit. Millist numbrit? Seesama number seostub ühe Shane Ackeri loodud animafilmiga.

48. Oma karjääri lõpul sai see kahekordne olümpiavõitja ja OM-hõbe ning 4-kordne maailmameister lasteraamatu kangelaseks. Ta on ka kirjutanud ise biograafilise romaani. Ta on tunnistanud 6 korda oma riigi parimaks naissportlaseks. Kellest on jutt? Ta oli tippspordis 1999-2017.

49. Selle pühaku nime kannab muuhulgas ka ühes pealinnas asuv 1147. aastal sissepühitsetud kirik, mille ees on pildistatud lõbusaid turiste. Kes on see aastal 32 kividega surnuks visatud pühak? Tema nimi tähendab kreeka keeles „krooni“.

50. 1877. aastal juhtis Johannes Brahms kirjastaja Fritz Simrocki tähelepanu

oma nooremale sõbrale, tollal veel tundmatule heliloojale, paludes Simrockil avaldada paar küsitava helilooja rahvuslikku palakest. Kirjastaja tegigi seda, ühtlasi aga tellis heliloojalt veel terve tsükli rahvatantsudel põhinevat klaveripala. Need olid tollal moes ja töid kenasti raha sisse. Helilooja esimesed 8 tantsu ilmusid 1878, veel 8 lisandus 1886, kogu tsükkel on tuntud pealkirja „*** tantsud“ all. Kuulete neist tantsudest esimest. Kes on helilooja ja mis on tsükli pealkiri?

1. 1661
2. hikkoripuu
3. illuminaadid
4. Charles Lindbergh
5. Kamppi
6. kadiska
7. Playboy
8. maiad
9. Mark Williams
10. Nick Cave
11. Hugo Boss
12. Teletupsud
13. Bradbury (Steven ja Ray)
14. turb
15. punane, roheline, sinine
16. Katrin Pauts
17. praseodüüm, neodüüm
18. Bulgaaria, Bosnia
19. Franz Josephi maa
20. Henry VII
21. Wales
22. Za/um, Kaur Kender
23. Britney Spears
24. Heidelberg
25. Hans Zimmer
26. Suuri sõnameistreid
27. Otepää
28. Barnaby (Midsomeri mõrvad)
29. Anthonis van Dyck
30. Konstantin Törnpu, Rasmus Rändvee
31. William of Ockham (Occam)
32. Tšehhi Vabariik
33. Zoja Kosmodemjanskaja, Sandra Jõgeva
34. autofaagia
35. Andrew Musgrave
36. Aavo Pikkuus, Peeter Sauter
37. Heino Prunsveld
38. (Fabbrica d'Armi Pietro) Beretta
39. weka
40. Dalida
41. 7 dollarit
42. Walter Röhr
43. Tom Brady ja Gisele Bündchen
44. anonüümne kommenteerimine
45. Parikas
46. Karl Fazer
47. 9
48. Tina Maze
49. püha Stefan
50. Antonín Dvořák, Slaavi tantsud

10. <https://www.youtube.com/watch?v=TqhOVY58zlo>
25. <https://www.youtube.com/watch?v=RxabLA7UQ9k>
30. <https://www.youtube.com/watch?v=2JrqWqPVnI8>
40. <https://www.youtube.com/watch?v=7FhFRWNmuUc>
50. https://www.youtube.com/watch?v=H2amTjF_mkM